

(i) Printed Pages: 7

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

0	0	3	4
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	1
---	---	---	---

B.A. (General) 1st Semester
1128

Public Administration (In all Mediums)

Paper : Administrative Theory

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 90

Note :— (1) The paper will be of **90** marks and **10** marks will be internal assessment.

- (2) There are **nine** questions in all. The first question is compulsory containing **twelve** short answer type questions. The candidate is required to attempt **nine** questions in about **25** to **30** words. Each question shall be of **2** marks. Rest of the paper is divided into four units; each unit has **two** questions and the candidate shall attempt **one** question from each unit. Each question shall carry **18** marks.

(Compulsory Question)

1. Attempt any **nine** questions of the following :

(i) Define **Public Administration**.

(ii) Who wrote first **book** on Public Administration ?

- (iii) Differences between Public Administration and Private Administration as given by Simon.
- (iv) What is Applied Administration ?
- (v) Write four lines on relationship of Public Administration to Political Science.
- (vi) Define Formal Organization.
- (vii) What is Hierarchy ?
- (viii) Give two differences between a Department and Public Corporation.
- (ix) Write two methods of Communication.
- (x) Give two features of Line agency.
- (xi) Define Decision Making.
- (xii) Give two styles of Leadership.

UNIT-I

- 2. Discuss the meaning, nature and scope of Public Administration.
- 3. Describe the status of Public Administration as an Art, Science and Social Science.

UNIT-II

- 4. Define Organization. Discuss the features, merits and demerits of Formal and Informal Organization.
- 5. Define a Department. Discuss the merits and demerits of a Department.

UNIT-III

6. Discuss the various types and functions of a Chief Executive.
7. Define Centralization. Discuss the features and merits of Centralization.

UNIT-IV

8. Define Coordination. Discuss the types, methods and hindrances of Coordination.
9. Define Leadership. Discuss the styles and functions of Leadership.

(हिन्दी माध्यम)

नोट :— (1) प्रश्नपत्र 90 अंकों का है तथा 10 अंक आंतरिक मूल्यांकन के हैं।

(2) प्रश्न संख्या 1 अनिवार्य है, जिसमें 12 लघु उत्तर प्रश्न दिए गए हैं। परीक्षार्थी कोई नौ प्रश्न करें। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर 25 से 30 शब्दों में दें। प्रत्येक प्रश्न के 2 अंक हैं। बाकी प्रश्नपत्र चार यूनिटों में विभाजित किया गया है। प्रत्येक यूनिट में दो प्रश्न दिए गए हैं तथा परीक्षार्थी को प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न करना है। प्रत्येक प्रश्न के 18 अंक हैं।

(अनिवार्य प्रश्न)

1. निम्नलिखित में से कोई नौ प्रश्न करें :

(i) लोक प्रशासन को परिभाषित करें।

(ii) लोक प्रशासन पर पहली पुस्तक किसने लिखी ?

- (iii) साइमन द्वारा दिए गए लोक प्रशासन और निजी प्रशासन के बीच अंतर।
- (iv) एप्लाइड प्रशासन क्या है ?
- (v) राजनीतिक विज्ञान से लोक प्रशासन के संबंध पर चार लाइनें लिखें।
- (vi) औपचारिक संगठन को परिभाषित करें।
- (vii) पदानुक्रम क्या है ?
- (viii) विभाग और सार्वजनिक निगम के बीच दो अंतर बताएं।
- (ix) संचार के दो तरीकों को लिखें।
- (x) लाइन एजेंसी की दो विशेषताएं बताएं।
- (xi) निर्णय लेने को परिभाषित करें।
- (xii) नेतृत्व की दो शैलियां बताएं।

यूनिट-I

2. लोक प्रशासन के अर्थ, प्रकृति और विषय-क्षेत्र पर चर्चा करें।
3. एक कला, विज्ञान और सामाजिक विज्ञान के रूप में लोक प्रशासन की स्थिति का वर्णन करें।

यूनिट-II

4. संगठन को परिभाषित करें। औपचारिक और अनौपचारिक संगठन की विशेषताओं, योग्यताओं और दोषों पर चर्चा करें।
5. एक विभाग को परिभाषित करें। एक विभाग की योग्यता और दोषों पर चर्चा करें।

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਏਕ ਮੁਖਯ ਕਾਰਯਕਾਰੀ ਕੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਔਰ ਕਾਰਯੋਂ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋਂ।
7. ਕੇਂਦਰੀਕਰਣ ਕੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋਂ। ਕੇਂਦਰੀਕਰਣ ਕੀ ਵਿਸ਼ਯਤਾਔਂ ਔਰ ਗੁਣੋਂ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋਂ।

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਸਮਨ੍ਵਯ ਕੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋਂ। ਸਮਨ੍ਵਯ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਰ, ਵਿਧਿਯੋਂ ਔਰ ਭਾਘਾਔਂ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋਂ।
9. ਨੇਤ੍ਰਤ੍ਵ ਕੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋਂ। ਨੇਤ੍ਰਤ੍ਵ ਕੀ ਭੈਲਿਯੋਂ ਔਰ ਕਾਰਯੋਂ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋਂ।

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :— (1) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ 90 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 10 ਅੰਕ ਆਂਤਰਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਹਨ।

(2) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 12 ਛੋਟੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਕੋਈ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 25 ਤੋਂ 30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਉ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਚਾਰ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 18 ਅੰਕ ਹਨ।

(ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)

1. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ :
 - (i) ਜਨਤਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
 - (ii) ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲੀ ਕਿਤਾਬ ਕਿਸਨੇ ਲਿਖੀ ?

- (iii) ਸਾਈਮਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਨਿਜੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿਚਾਲੇ ਅੰਤਰ ਲਿਖੋ।
- (iv) ਅਪਲਾਈਡ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕੀ ਹੈ ?
- (v) ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਨਾਲ ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਤੇ ਚਾਰ ਲਾਈਨਾਂ ਲਿਖੋ।
- (vi) ਉਪਚਾਰਿਕ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
- (vii) ਹਾਈਰੈਰਕੀ ਕੀ ਹੈ ?
- (viii) ਇੱਕ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਨਿਗਮ ਵਿਚਕਾਰ ਦੋ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ।
- (ix) ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਦੋ ਤਰੀਕੇ ਲਿਖੋ।
- (x) ਲਾਈਨ ਏਜੰਸੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ।
- (xi) ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
- (xii) ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਦੱਸੋ।

ਯੂਨਿਟ-1

- 2. ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਅਰਥ, ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ-ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- 3. ਇੱਕ ਆਰਟ, ਸਾਇੰਸ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਵਜੋਂ ਜਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-II

- 4. ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਉਪਚਾਰਿਕ ਅਤੇ ਅਣਉਪਚਾਰਿਕ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਬੁਰਾਈਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- 5. ਇੱਕ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਬੁਰਾਈਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
7. ਕੇਂਦਰੀਕਰਣ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਗੁਣਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਤਾਲਮੇਲ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਤਾਲਮੇਲ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ, ਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਰੁਕਾਵਟਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
9. ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀਆਂ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।